

ПРОТОКОЛ

СЪБИТИЕ: Работна среща

ТЕМА: „Набиране на идеи в подкрепа на структурирането на национална иновационна екосистема чрез AKIS“

ДАТА: 07 юли 2021 г.

МЯСТО: х-л „Метрополитън“, гр. София

МОДЕРАТОР: Таня Георгиева и Даниела Михайлова, ключови експерти към ЗУ на НСМ

БРОЙ участници: 30

ЗАПИС/ПРОТОКОЛ ОТ СРЕЩАТА

ОСНОВНИ ЦЕЛИ: Да се създадат условия за взаимен обмен на опит, знания и информация с цел набиране на идеи в подкрепа на структурирането на национална иновационна екосистема чрез AKIS, да бъдат генерирани нови решения и предложения от заинтересованите страни въз основа на добри европейски практики и националния опит, да се установи какви партньорства, комуникационни връзки и нови механизми биха способствали за структурирането на национална иновационна екосистема чрез AKIS, да бъде получена обратна връзка по темата от широк кръг заинтересовани страни и своевременното и адресиране към УО с предложения, да се мобилизират заинтересованите страни в тематичната работа на Националната селска мрежа (НСМ) и Звеното за управление (ЗУ).

ПРЕДСТАВИТЕЛИ/заинтересовани страни: земеделски производители и МСП от различни производствени направления, представители на асоциации, съветнически служби и консултанти, представители на науката и МЗХГ, експерти от ЗУ на НСМ.

КОМЕНТАРИ/бележки: Г-жа Таня Георгиева откри срещата и обърна внимание на някои организационни аспекти, свързани с попълването на анкетата за оценка на събитието и предложения, както и регистрирането в присъствения списък.

Програмата започна с представяне на целите на срещата от г-жа Георгиева, последвало с лично представяне на всеки участник. Г-н Димитър Ванев, представител на НССЗ, представи чрез онлайн включване проектите PLAID и NEFERTITI, реализирани с финансовата подкрепа на научноизследователската програма на ЕС „Хоризонт“. Проект PLAID е абривиатура на пълното наименование на проекта на английско, което ан

преведено на български е „Взаимно обучение: достъп до иновации чрез демонстрации”. По проекта участниците са 13, в т. ч. съветническите служби на 12 страни от ЕС. НССЗ участва по проекта в качеството си на ръководител и координатор на изпълнението на дейностите по Работен пакет 4 „Улесняване на достъпа чрез виртуални демонстрации“. На база на извършени проучвания е установено, че фермерът има най-голямо доверие на друг фермер. В този контекст са и основните цели на проекта, като: разширяване на съвременните познания относно взаимното обучение на фермерите; подробно проучване на провежданите демонстрации във фермите от цяла Европа във всички сектори в земеделските производствени системи; проучване на демонстрационни дейности организирани от фермери, от частни компании, от съветнически организации, от научно-изследователски институти, от земеделски фондации и други организации. В България пилотните „виртуални демонстрационни ферми“ за Работен пакет 4 са 4:

- Ферма „Агроюстина“ – обл. Пловдив, общ. Родопи, с. Устина – кози за месо, лозя, селски туризъм, иновационна система за производство на зелен сочен фураж, специални резервоари за съхранение и събиране на вода.

- Ферма "Чифлик" – обл. Благоевград, общ. Сандански, с. Дамяница – пасищно отглеждане на птици и свине по устойчив начин, специална технология за обработка на почвата (no-till).

- Ферма «Линбул» - района на Петрохан, обл. Монтана – пасищно отглеждане на говеда за месо по устойчив начин, специална технология за зреене на младото говеждо месо.

- Ферма «Албена Симеонова 1» ЕООД - обл. Плевен, общ. Никопол, с. Любеново - сертифицирана биологична ферма, отглеждане на зърнени култури и лозя по биологичен начин, производство на биологично вино, използване на биологични торове и препарати.

Като за всяка една от демонстрациите са изготвени видео клипове, тъй като е установено, че най-доброто възприятие на фермера са видеоматериали с продължителност от 3 до 5 мин.

По Работен пакет 5 са изследвани два казуса в България (конкретни практически случаи) за пазарни стопанства, като първият е за използване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) в производството на мляко в семейна ферма на ЗП "Георги Матански", а вторият – за нови екологосъобразни технологии за растителна защита при отглеждането на зърнени култури във ферма „ХЕЛГА-Светла Стоянова” – с. Горна Митрополия, общ. Долна Митрополия, обл. Плевен.

Вторият проект, в който НССЗ участва е „Свързани в мрежи европейски ферми за стимулиране на взаимното обогатяване на знанията и използването на иновации чрез демонстрации» (NEFERTITI). Проектът включва 32 партньора в 17 държави, а НССЗ ръководи и координира изпълнението на дейностите по Работен пакет 7 „Комуникация и разпространение на практически ориентирани резултати за демонстрационни

дейности“. Целите на проекта са: подобряване на демонстрационните дейности във фермите; изграждане на мрежи от участници, извършващи демонстрационни дейности; стимулиране на иновациите; взаимно обучение и обмен на знания между земеделските стопани и засилване на връзката между тях в цяла Европа; развитие на по-конкурентно устойчиво и 'интелигентно' земеделие.

НССЗ участва в Тематични мрежи (ТМ) 7 и 9, като в България са създадени два регионални хъба. Първият - Хъб България - Мрежа 7 „Повишаване ефективността при използването на хранителни вещества в градинарството“, а вторият - Хъб България – Мрежа № 9 „Намаляване употребата на пестициди при производството на грозде, плодове и зеленчуци“. Проектът е в процес на изпълнение.

След представянето на проектите от г-н Ванев, започна дискусия между участниците, по време на която бяха зададени множество въпроси от присъстващите, част от които са:

- по отношение на профила на фермерите, които са се включили в хъбовете, как се достъпват фермерите и с какво се мотивират, за да вземат участие и какво се приема за определение на „демонстрация в стопанството“. По-принцип е трудно да се привличат фермерите да вземат участие, но основно ги привлича осигуряването на контакти с фермери от други страни. Друга особеност е, че демонстрационните обекти се предоставят от по-големи фермери, а малките се привличат основно като участници в събитията. Демонстрация не е само това да се отиде в опитна станция или поле, а е посещение на място във ферма, където се прилагат иновационни технологии.

Присъстващите бяха запознати от г-жа Таня Георгиева, ключов експерт в ЗУ на НСМ с целите, приоритетите и дейностите от работата на ЗУ на НСМ към ПРСР 2014-2020, включени в презентацията, както и с AKIS- като елемент на модернизацията на реформата на ОСП след 2023. Тя сподели подходи в изграждането на национални AKIS от Испания и Словения. Г-жа Георгиева запозна участниците с препоръките на ЕК към страните, касаещи структурирането на националните AKIS, разработването на интервенции в Стратегическите планове по ОСП 2023-2027, както и подготовката на националните мрежи по ОСП 2023-2027 като част от AKIS за укрепване на иновациите и обмена на знания по всички 9 цели на ОСП. Тя поставяйки фокус върху препоръката на ЕК към новите Мрежи за ОСП „започнете сега“. Ключовият експерт посочи кои от мерките/подмерките в настоящата ПРСР 2014-2020 имат пряк ефект за обмена на знания и иновациите и кои са мерките с индиректен ефект, след което презентира проекта на Система за знания и иновации в селското стопанство (разработен в рамките на ТРГ за Стратегическия план по ОСП 2023-2023), вкл. участници и роли, взаимовръзки, планирани дейности за развитие и укрепване на връзка и между участниците. Г-жа Георгиева представи част от настоящата работа на ЗУ на НСМ, свързана със събирането и популяризирането на резултати от иновативни проекти по ЕПИ, както и от изследователските проекти по програмите на ЕС „Хоризонт“ и LIFE.

Доц. д-р Виолета Дириманова от Аграрния университет – Пловдив представи резултатите от проект PRO AKIS, свързан със системите за знания и информация/иновации в селското стопанство (2012-2015). Целта на проекта е да се фокусира на текущото състояние на земеделските консултантски услуги в рамките на инфраструктурата на Системите за знания и информация в земеделието (AKIS). В проекта е направен опит да се намери отговор на основния въпрос - как и от какви източници фермерите могат да получат надеждни и подходящи знания и подкрепа, за да се развиват непрекъснато, да решават успешно проблемите си и да отговарят на външните очаквания с цел да развиват успешно техните стопанства.

След представянето на проекта PRO AKIS, започна дискусия между участниците, по време на която беше обърнато внимание, че фермерите на първо място се нуждаят от осигуряване на пазари, а чак след като този проблем бъде решен, може да се мисли за иновации и консултации.

Срещата продължи с представяне на проекта i2Connect „Свързване на съветници за подкрепа на интерактивни иновации в земеделието и горите“ от г-жа Иванка Тодорова, представител на НССЗ. Проектът е в процес на изпълнение и се реализира с финансовата подкрепа програма „Хоризонт“. Основната цел на проекта е да стимулира компетенциите на съветниците, подпомагащи интерактивните иновационни процеси.

Във втората част на срещата, д-р Светла Стоева от Институт по философия и социология при БАН (ИФС-БАН) представи резултатите от изследването на 32 случая на интерактивни иновативни партньорства по проект LIAISON (Better Rural Innovation: Linking Actors, Instruments and Policies through Networks), също финансиран по програма „Хоризонт“.

Д-р Янка Казакова-Матева от катедра „Икономика на природните ресурси“ при УНСС представи проект RUR'UP „Иновативно образование за устойчиво развитие в периферните селски райони“, финансиран по Програма „Еразъм +“, Стратегически партньорства KA2, Сектор „Висше образование“. В резултат на проучванията е установено, че периферните селски райони и техните нужди за постигане на устойчиво развитие не са целенасочено обхванати от проучваните учебни програми, но отделни аспекти на техните характеристики вероятно присъстват в част от лекционните материали и практически занятия. Идентифицираните най-важни знания и компетенции според заинтересованите страни следва да служат като ориентир при обновяването или разработването на нови учебни планове и програми, необходимите умения следва да бъдат системно интегрирани и доразвивани като част от семинарните занятия и практически задачи и казуси.

Д-р Стоилко Апостолов, Фондация за биологично земеделие „Биоселена“ представи и демонстрира европейските платформи „ORGANIC FARM KNOWLEDGE“, „BEST 4 SOIL“ и „FACE IN ITINERE“. Една от темите, по които се работи е темата за плевелите

и контрола върху тях, която е и най-актуално при биоземеделieto. Например, при пшеницата, оказва се, че има по-малко плевели, когато се сее на ръка и се разработва прототип на машина, която сее разпръснато, а не на редове, което води до по-малко плевели и се елиминира нуждата от използването на хербицид. Вторият пример е при използването на No-till технологиите, за да не се използват хербициди от биопроизводителите, отново е намерено решение с междинна култура ръж е разработен специален валеж с накрайници. И при двата случая, изработените машини са патентовани, въпреки, че проектите са изпълнени с европейско финансиране. Вторият проект – платформа с база данни „BEST 4 SOIL“ се отнася до доброто сеитбообращение, свързано със здравето на почвите, като дизайнът на сеитбообращението е силно свързан със здравето на почвите. Информация за платформата е налична и на страницата на МЗХГ.

Срещата продължи с представяне на ролята на цифровите иновационни хъбове (АгроХъб.БГ) за цифровата трансформация на земеделието и селските райони от г-жа Светлана Боянова. АгроХъб.БГ е българският цифров иновационен хъб за земеделие, основан като сдружение с нестопанска цел в частна полза през 2019 от 13 организации от триъгълника на знанието (образование, НРД и технологии, бизнес), като целта му е да обедини знанията и ресурсите на агро-хранителната система, за да генерира решения на проблемите и да отговори на нуждите.

Г-жа Мария Димова представи изпълняващ се в момента проект по подмярка 16.1 на ПРСР „Иновативна система за вземане на решения при полски култури и консервационно земеделие“ на българската оперативна група (ОГ) по ЕПИ „Иновативно земеделие за висока ефективност“. Тя посочи как е сработил в ОГ механизма и кой е двигателят на интерактивната иновация и разказа за трудностите, които са възникнали във връзка с проекта:

- времето за разглеждане на проектите, най-вече забавянето, намалява бюджета по проекта, тъй като всичко е строго разчетено и регламентирано, като срокове за изпълнение и административни разходи.

- също така, проблем за изпълнението на проектите на ОГ е липсата на авансово плащане.

Г-жа Иванка Тодорова представи проект „Децентрализирана интелигентна система за проследяване на произхода и качеството на произведените стоки (продукти)“ на ОГ „Знание, опит и предприемачество“.

Амбициозната програма на срещата остави много малко време за последния тематичен панел, а от участниците постъпиха предложения за работна група по тема, за продължаване на дискусиите в подобен формат, които да са вече практически свързани с разработването на националната AKIS. Срещата приключи към 16.30 ч., след което беше закрыта официално.